

บทบรรณาธิการ

คำถาม เหตุเกิดนอกราชอาณาจักร หากผู้กระทำความผิดมีเจตนาประสงค์ต่อผล หรือ ย่อมจะเล็งเห็นได้ว่า ผลนั้นจะเกิดขึ้นในราชอาณาจักร จะถือว่าเป็นการกระทำความผิดใน ราชอาณาจักรหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๔๔๕/๒๕๕๒ จำเลยลอบเรือเพื่อให้เรือลำอื่นที่ชักธงชาติไทยมารับ ชวงน้ำมันไปจำหน่ายแก่เรือประมงอีกทอดหนึ่ง แม้เหตุเกิดที่นอกราชอาณาจักรแต่เห็นได้ว่าจำเลย มีเจตนาประสงค์ต่อผลหรือย่อมจะเล็งเห็นได้ว่าผลนั้นจะเกิดขึ้นในราชอาณาจักรเพราะเรือที่รับชวง น้ำมันจะต้องนำน้ำมันของกลางไปจำหน่ายให้แก่เรือประมงที่ทำการประมงในทะเลอาณาเขตซึ่งอยู่ ในเขตราชอาณาจักรไทย การกระทำของจำเลยจึงอยู่ในชั้นพยายาม กรณีต้องด้วยประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา ๕ วรรคสอง ซึ่งบัญญัติว่าการพยายามกระทำการใดซึ่งกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด แม้การกระทำนั้นจะได้กระทำนอกราชอาณาจักร ถ้าหากการกระทำนั้นจะได้กระทำตลอดไปจนถึง ขั้นความผิดสำเร็จ ผลจะเกิดขึ้นในราชอาณาจักร ให้ถือว่าการพยายามกระทำความผิดของจำเลย ดังกล่าวได้กระทำในราชอาณาจักร เมื่อการพยายามกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ.๒๕๖๙ มาตรา ๒๗ กฎหมายบัญญัติเป็นความผิดและถือเสมือนกับเป็นความผิดสำเร็จโดยมี โทษเช่นเดียวกับความผิดสำเร็จ จำเลยจึงมีความผิดตามที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๘ พิพากษา

คำถาม ออกเช็คชำระหนี้แทนลูกหนี้หรือทำหนังสือรับชำระหนี้แทนลูกหนี้ จะถือเป็นการ แปลงหนี้ใหม่หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๑๑๒/๒๕๕๒ การแปลงหนี้ใหม่เป็นสัญญาระหว่างคู่กรณีเพื่อระงับ หนี้เดิมแล้วก่อให้เกิดหนี้ใหม่ขึ้นผูกพันกันแทน หนี้เดิมเป็นอันระงับไป แม้โจทก์จะยอมรับเช็คของ จำเลยที่ ๒ เป็นผู้ส่งจ่ายโดยจำเลยที่ ๑ ในฐานะกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทนลงลายมือชื่อ และประทับตราสำคัญของบริษัทจำเลยที่ ๒ เป็นการชำระหนี้แทนจำเลยที่ ๑ ตามเช็ค ก็มีใช่เป็น การแปลงหนี้ใหม่โดยเปลี่ยนตัวลูกหนี้ เพราะไม่มีการตกลงทำสัญญาแปลงหนี้กันใหม่โดยเปลี่ยนตัว ลูกหนี้ของโจทก์จากจำเลยที่ ๑ ไปเป็นจำเลยที่ ๒ แต่เป็นเพียงจำเลยที่ ๒ เข้าไปเป็นผู้ชำระหนี้แทน จำเลยที่ ๑ ลูกหนี้เดิมเท่านั้น หนี้เดิมระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ ๑ จึงยังไม่ระงับ เมื่อโจทก์เรียกเก็บ เงินตามเช็คที่จำเลยที่ ๒ ส่งจ่ายไม่ได้ จำเลยที่ ๑ จึงต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๒ ชำระหนี้ให้แก่ โจทก์

คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๖๒๔/๒๕๕๒ หนังสือรับชำระหนี้แทนลูกหนี้ของ บ. ที่ทำให้ไว้แก่

โจทก์ เป็นกรณี ที่ บ. ซึ่งมีได้เป็นลูกหนี้ผูกพันตนเข้าชำระหนี้ของจำเลยที่ ๑ แทนต่อโจทก์ แต่ไม่ปรากฏว่าโจทก์เจ้านั้นตกลงให้หนี้ของจำเลยที่ ๑ ระบุไป จึงไม่เป็นการแปลงหนี้ใหม่โดยเปลี่ยนตัวลูกหนี้ หนี้ของจำเลยที่ ๑ จึงไม่ระบุรับสิ้นไป ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๔๙วรรคหนึ่ง

คำถาม การเปลี่ยนมูลหนี้ จากมูลหนี้อย่างหนึ่งไปเป็นมูลหนี้อีกอย่างหนึ่ง เป็นการแปลงหนี้ใหม่หรือไม่

คำตอบ เป็นการแปลงหนี้ใหม่ เพราะเป็นการเปลี่ยนสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งหนี้ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัย ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๙๑/๒๕๔๔ จำเลยเป็นลูกหนี้โจทก์ตามสัญญากู้ยืมเงิน ยังมีได้ชำระหนี้ การที่คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายตกลงกันให้แปลงหนี้เป็นหนี้ตามตัวสัญญาใช้เงิน จำนวนหนี้ตามตัวสัญญาใช้เงินจึงเป็นหนี้ใหม่ โจทก์ยอมมีสิทธิติดดอกเบี้ยตามที่กำหนดไว้ในสัญญาขายลดและในสัญญาใช้เงินได้ ไม่เป็นการติดดอกเบี้ยซ้อนดอกเบี้ยซึ่งต้องห้ามตามกฎหมาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๒๗๒/๒๕๔๗ จำเลยที่ ๑ เป็นลูกจ้างของโจทก์ในตำแหน่งผู้จัดการฝ่ายขายสาขาบางนา เมื่อปี ๒๕๓๕ ก. พนักงานขายประจำสาขาบางนาได้ขายรถยนต์ให้แก่ ส. ในราคา ๒๙๙,๐๐๐ บาท โดย ส. วางเงินดาวน์ไว้ ๖๐,๐๐๐ บาท ส่วนที่เหลือจะนำรถยนต์ไปทำสัญญาเช่าซื้อกับบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ หลังจากส่งมอบรถยนต์ให้แก่ ส. ไปแล้ว ปรากฏว่าบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ไม่อนุมัติให้ ส. เป็นผู้เช่าซื้อรถยนต์ เนื่องจากเอกสารของ ส. เป็นเอกสารปลอมและ ส. ได้นำรถยนต์หลบหนีไป จำเลยที่ ๑ ยอมรับว่าความเสียหายเกิดจากความประมาทเลินเล่อของจำเลยที่ ๑ ซึ่งจำเลยที่ ๑ ต้องรับผิดชอบโจทก์ เมื่อโจทก์และจำเลยที่ ๑ ตกลงกันให้จำเลยที่ ๑ รับผิดชอบโดยทำเป็นสัญญาเช่าซื้อกับโจทก์ จึงเป็นการทำสัญญาเปลี่ยนแปลงสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งหนี้ หนี้อันเกิดจากความรับผิดชอบของจำเลยที่ ๑ จึงระบุรับสิ้นไปด้วยการแปลงหนี้ใหม่และการที่จำเลยที่ ๑ ตกลงทำสัญญาเช่าซื้อรถยนต์ก็เพื่อยอมรับผิดชำระหนี้ค่ารถยนต์แก่โจทก์ ถือว่าโจทก์ได้ส่งมอบรถยนต์พิพาทให้แก่จำเลยที่ ๑ แล้ว จำเลยที่ ๑ ต้องรับผิดชอบตามสัญญาเช่าซื้อ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๒๐๙/๒๕๕๐ ป. กับโจทก์เป็นหุ้นส่วนในการขายที่ดินให้แก่จำเลย จำเลยไม่มีเงินชำระค่าที่ดินในส่วนของที่ดินที่เพิ่มขึ้น แต่จำเลยตกลงรับโอนกรรมสิทธิ์โดยลงลายมือชื่อในสัญญากู้ยืมเงินให้ผู้จะขายไว้ โดยระบุว่าจำเลยกู้ยืมเงินโจทก์เท่ากับเป็นการกู้เงินจากผู้จะขายมาชำระราคาที่ดินในส่วนเนื้อที่ที่เกินไปจากสัญญาจะซื้อจะขาย โจทก์จึงเป็นผู้มีสิทธิลงลายมือชื่อในสัญญากู้ยืมเงินในฐานะผู้ให้กู้ได้และผูกพันจำเลย

หนี้เดิมเป็นการตกลงทำสัญญาจะซื้อจะขายที่ดินกัน ฝ่ายจำเลยไม่มีเงินพอจะจ่ายในส่วนของเนื้อที่ดินที่เกิน จึงตกลงทำสัญญากู้ยืมเงินขึ้นเพื่อชำระหนี้ค่าที่ดินส่วนที่เกิน ถือว่าเป็นการแปลง

สาระสำคัญแห่งหนึ่ง เป็นการแปลงหนี้ใหม่จากสัญญาจะซื้อจะขายที่ดินมาเป็นสัญญากู้ยืมเงิน โดยผู้ให้กู้ยืมในฐานะผู้จะขายเช่นกัน การแปลงหนี้ใหม่ในครั้งนี้จึงมิได้เปลี่ยนตัวเจ้าหนี้ จึงมิใช่การแปลงหนี้ใหม่โดยเปลี่ยนตัวเจ้าหนี้ที่จะต้องบังคับตามบทบัญญัติว่าด้วยการโอนสิทธิเรียกร้องจำเลย จึงต้องรับผิดชอบหนี้ตามสัญญากู้ยืมเงินให้แก่โจทก์

คำถาม การที่เจ้าหนี้ลดยอดหนี้ให้แก่ลูกหนี้ การตกลงกันเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ย การเปลี่ยนแปลงกำหนดระยะเวลาชำระหนี้ วิธีชำระหนี้ หรือการที่ลูกหนี้รับสภาพหนี้ เป็นการแปลงหนี้ใหม่หรือไม่

คำตอบ ไม่เป็นการแปลงหนี้ใหม่ มีคำพิพากษากฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษากฎีกาที่ ๖๕๒๕/๒๕๔๒ โจทก์กับจำเลยที่ ๑ ไม่ได้ตกลงแปลงหนี้ใหม่ โดยโจทก์เพียงลดยอดหนี้ให้จำเลยที่ ๑ และโจทก์มิได้เปลี่ยนตัวลูกหนี้จากจำเลยที่ ๑ มาเป็นจำเลยที่ ๒ หากแต่เพิ่มให้จำเลยที่ ๒ เข้ามาร่วมรับผิดชอบในหนี้เดิมส่วนหนึ่ง เพื่อให้โจทก์ถอนคำขอรับชำระหนี้จากกองทรัพย์สินของจำเลยที่ ๑ ในคดีล้มละลายเท่านั้น ความรับผิดชอบของจำเลยที่ ๑ ในมูลหนี้เดิมจึงยังไม่ระงับไป

คำพิพากษากฎีกาที่ ๑๙๓๘/๒๕๔๐ จำเลยที่ ๑ กู้ยืมเงินไปจากโจทก์ยอมเสียดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๒ การที่โจทก์กับจำเลยที่ ๑ ตกลงเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยมิใช่เป็นการเปลี่ยนแปลงสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งหนี้ตามสัญญากู้ยืมเงินจึงมิใช่เป็นการแปลงหนี้ใหม่

คำพิพากษากฎีกาที่ ๙๒๒๑/๒๕๔๔ จำเลยที่ ๑ ทำหนังสือสัญญารับสภาพหนี้ขึ้นเพื่อรับสภาพตามสิทธิเรียกร้องซึ่งจำเลยที่ ๑ ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ตามสัญญาเช่าซื้อรถยนต์ เป็นเหตุให้อายุความสะดุดหยุดลงเท่านั้น มิได้มีการเปลี่ยนตัวเจ้าหนี้ ลูกหนี้ และมิใช่เป็นการทำสัญญาเปลี่ยนสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งหนี้ แต่เป็นเพียงการเปลี่ยนแปลงกำหนดระยะเวลาชำระหนี้และวิธีการชำระหนี้ จึงมิใช่การแปลงหนี้ใหม่อันจะทำให้หนี้เดิมระงับ หนี้ตามสัญญาค้ำประกันการเช่าซื้อย่อมไม่ระงับเช่นกัน จำเลยที่ ๒ ในฐานะผู้ค้ำประกันจึงหาหลุดพ้นความรับผิดชอบ แม้จำเลยที่ ๒ มิได้ลงลายมือชื่อในหนังสือสัญญารับสภาพหนี้ยินยอมค้ำประกันการชำระหนี้ตามหนังสือสัญญารับสภาพหนี้ด้วยก็ตาม เพราะโจทก์ขอให้บังคับจำเลยที่ ๒ ร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๑ ในจำนวนเงินที่ค้างชำระตามหนังสือสัญญารับสภาพหนี้ซึ่งเป็นจำนวนหนี้ค่าเช่าซื้อค้างชำระที่จำเลยที่ ๒ ต้องรับผิดชอบแก่โจทก์ตามสัญญาค้ำประกันและหนี้ยังไม่ระงับนั่นเอง

คำพิพากษากฎีกาที่ ๑๘๑๒/๒๕๔๕ การที่ ด. ผู้ค้ำประกันมีหนังสือถึงโจทก์ขอผ่อนชำระหนี้ทั้งหนี้ของจำเลยที่ ๑ ซึ่งควรจะชำระหนี้ดังกล่าวแก่โจทก์ให้เสร็จสิ้นในครั้งเดียว แต่ก็ขอแบ่งชำระเป็นงวดๆ เป็นเพียงเปลี่ยนแปลงวิธีการหนี้เพื่อให้ผิดไปจากเดิม มิใช่เป็นการเปลี่ยนสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งหนี้ จึงไม่เป็นการแปลงหนี้ใหม่ที่จะทำให้หนี้ระงับ จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้ค้ำประกันอีกคนหนึ่งจึงต้องรับผิดชอบต่อโจทก์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๓๐๓/๒๕๕๕ การรับสภาพหนี้เป็นการที่ลูกหนี้รับสภาพต่อเจ้าหนี้ว่าจะชำระหนี้ให้ ดังนั้น การที่จำเลยซึ่งเป็นบุคคลภายนอกมิได้เป็นลูกหนี้ผูกพันตนเข้าชำระหนี้ของ พ. แก้วทก จึงไม่เป็นการรับสภาพหนี้ ทั้งในเอกสารดังกล่าวก็ไม่ปรากฏว่าโจทก์ตกลงให้หนี้ของ พ. ระเบียบไป จึงไม่เป็นการแปลงหนี้ใหม่โดยการเปลี่ยนตัวลูกหนี้ และแม้โจทก์จะบรรยายฟ้องว่าเอกสารดังกล่าวเป็นหนังสือรับสภาพหนี้ ศาลก็มีอำนาจวินิจฉัยว่าหนังสือสัญญานั้นเป็นสัญญาประเภทใดตามที่ถูกต้องแท้จริงได้ โดยสัญญาที่จำเลยทำให้โจทก์เป็นสัญญาประเภทหนึ่งที่คู่สัญญากระทำด้วยความสมัครใจ เมื่อไม่ขัดต่อกฎหมายย่อมสมบูรณ์ใช้บังคับได้ ซึ่งหนี้ตามสัญญานี้ไม่มีกฎหมายบัญญัติอายุความไว้โดยเฉพาะ จึงต้องใช้อายุความ ๑๐ ปีตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๙๓/๓๐ และเมื่อสัญญาดังกล่าวมิใช่สัญญารับสภาพหนี้และสัญญาที่กำหนดไว้ในบัญชีอัตราอากรแสตมป์ ท้ายหมวด ๖ แห่ง ป.ระฎาการฯ ซึ่งเป็นตราสารที่ต้องปิดอากรแสตมป์ตามความมุ่งหมายแห่ง ป. ระฎาการฯ มาตรา ๑๐๓, ๑๐๔ และ ๑๐๘ ดังนั้น แม้เอกสารดังกล่าวจะไม่ปิดอากรแสตมป์ ก็ใช้เป็นพยานหลักฐานได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๙๓/๒๕๕๐ หนังสือสัญญารับสภาพหนี้ที่จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นลูกหนี้ทำให้ไว้แก่โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหนี้เป็นเพียงการยอมรับว่าเป็นหนี้โจทก์และจะชำระหนี้ มิได้เป็นการยกเลิกหลักประกันหรือการค้ำประกัน หรือเป็นการแปลงหนี้ใหม่อันจะมีผลให้หนี้เดิมระงับไป เมื่อจำเลยที่ ๒ เป็นผู้ค้ำประกันยอมรับผิดอย่างลูกหนี้ร่วมในหนี้ของจำเลยที่ ๑ จึงยังคงต้องรับผิดชอบโจทก์ตามสัญญาค้ำประกัน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๘๔๗/๒๕๕๘ ตามสัญญาร่วมชำระหนี้ที่จำเลยที่ ๑ ตกลงกับโจทก์ว่า การที่ผู้ให้สัญญายอมเข้าร่วมชำระหนี้กับผู้เช่าบริการโทรศัพท์ ไม่ทำให้คู่สัญญาเดิมหลุดพ้นจากความรับผิดชอบตามสัญญาเดิมนั้น ไม่มีการเปลี่ยนตัวลูกหนี้เดิม จึงมิใช่สัญญาแปลงหนี้ใหม่ สัญญาเดิมไม่ระงับและการที่จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกมิได้เป็นลูกหนี้ผูกพันตนเข้าชำระหนี้ให้โจทก์ก็ไม่ใช่การรับสภาพหนี้ แต่เป็นสัญญาประเภทหนึ่ง เมื่อไม่ขัดต่อกฎหมายย่อมสมบูรณ์ใช้บังคับได้ และไม่มีกฎหมายบัญญัติอายุความไว้โดยเฉพาะจึงมีอายุความ ๑๐ ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙๓/๓๐ แม้จะมีข้อตกลงให้จำเลยที่ ๑ ผ่อนชำระหนี้เป็นงวด ๆ ก็มีใช้เงินที่ต้องผ่อนชำระคืนเป็นงวด ๆ อันมีอายุความ ๕ ปี ตามมาตรา ๑๙๓/๓๓ (๒) จำเลยที่ ๑ ผิดนัดชำระตั้งแต่งวดที่ ๒ คือวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๓๖ โจทก์ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๓ ยังไม่เกิน ๑๐ ปี ฟ้องของโจทก์จึงไม่ขาดอายุความ

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์

บรรณาธิการ